

Korte omschrijving nader te onderzoeken landschappelijke en cultuurhistorische elementen (zie inventarisatiekaart)

Gebouwde elementen

- 1 Sionpolder, Merwelanden 63: voormalige boerenwoning, 1938
- 2 Otterpolder: gemetselde bakstenen sluis met gevelsteen (1890), ronde toog en afsluiter (Do089). Sluis dient om het waterpeil in de Otterpolder te reguleren.
- 3 Otterpolder, Ottersluis 55: boerderijcomplex, bestaande uit boerderij met herenkamer en enkele schuren.
- 4 Otterpolder: gemaal. Een gemaal is een mechanisch aangedreven installatie voor het bemalen van een polder. Dit is een recent elektrisch gemaaltje, ter vervanging van een klepduiker.
- 5 Ottersluis (Do030), tussen Ottersluis 51-53, samen een sluiscomplex vormend. Schutsluis of sas die bestaat uit een aan weerszijden door deuren afgesloten kolk of kamer, waardoor vaartuigen kunnen worden geschut, om van het ene water in het andere, dat een hogere of lagere stand heeft, te worden gebracht. Deze schutsluis met puntdeuren en het ernaast staande sluiswachtershuis (Ottersluis 51) zijn gebouwd in 1863. Boten kunnen via de sluis het Otterkanaal of de Nieuwe Merwede in. Ensemble met de noordelijker gelegen Helsluis.
- 6 Nabij de Ottersluis, Ottersluis 47-49: volkskeet als onderdeel van zalmvisserij complex (Do087). Het pand dateert uit 1895. In dit gebouw woonden de arbeiders van de zalmvisserij en vergaderde de directie.
- 7 Nabij de Ottersluis, behorend bij Ottersluis 47-49: boetkeet als onderdeel van zalmvisserij complex (Do088). In de boetkeet werden de netten gerepareerd. De boetkeet is gemaakt door middel van een potdekselconstructie en is tegenwoordig in gebruik als vakantiehuis. Het poldertje achter de boetkeet (Noordwal) maakte ook deel uit van de zalmvisserij en hoort er in zijn geheel bij als waardevol cultuurhistorisch object. De oevers van de watergang zijn gestapelde boomstammetjes.
- 8 Zuilespolder, Kikvorschkil: schotbalksluis (Do073). Een sluis met twee afsluiters en houten sluisdeuren om water de Kikvorschkil in te loodsen. De afsluiters worden ondersteund door hardhouten balken.
- 9 Helpolder: sluis (Do130). Een sluisje in de polderdijk bestaande uit een betonnen constructie met een metalen afsluiter.
- 11 Helsluis: sluiscomplex + sluiswachterswoning, Merwelanden 33 (Do063). Een schutsluis met sluiswachters-en sluismeesterwoningen tussen de Beneden Merwede en de Helsloot. De sluis en de sluiswachterswoning aan de oostzijde zijn beschermde rijksmonumenten.
- 12 Polder Oude Kat: houten scheepsrol in een metalen frame (Do074). De rol diende om boten over de dijk heen te duwen, zodat de Nieuwe Merwede kon worden bereikt.
- 13 Polder Jonge Neele Ruigt: sluis (Do075). Een gemetselde sluis om water de Nieuwe Merwede in te laten. Er zijn metalen gleuven aangebracht voor schotbalken.
- 14 Polder Jonge Neele Ruigt: Bosmanmolen (Do075). IJzeren molentje van de firma Bosman voor onderbemaling van de polder – deze werkt niet meer.

15 Zoetemelkskil: dam (Do077). Een dam is een constructie in de rivier of ander oppervlaktewater voor het stuwen, vasthouden of omleiden van stromend water voor bepaalde doeleinden. Hier is de afdamming gemaakt van basaltkeien. De dam is intact en deels met gras overgroeid.

16 Zoetemelkskil: schotbalkensluis (Do079). Sluis met oorspronkelijk groot verval. Fungeert als toegankelijkheidsgrens.

17 Louw Simonswaard: sluis met Bosmanmolen (Do080). Een in- en uitwateringssluis bestaande uit een betonnen constructie en een metalen afsluitsysteem. Een nog werkend Bosmanmolentje staat naast de sluis.

18 Louw Simonswaard: schotbalkensluis (Do078): Een brede schotbalkensluis, bestaand uit opgemetselde schouders en balken. Aan beide kanten van de fraaie sluis liggen basaltkeien. In 2008 is de sluis geheel gerestaureerd.

19 Thomaswaard, Merwelanden 1 (Do132): arbeiderswoning.

20 Polder Ruigten bezuiden den Peerenboom, Merwelanden 11-15: boerderij (met gevelsteen) en schuur, 1962.

21 Polder Ruigten bezuiden den Peerenboom: restanten van het in 1421 verdrongen dorp Houweningen. Archeologisch monumentaal terrein met zeer hoge archeologische waarde.

23 Hoogkil: dam (Do082). De Hoogkil is afgedamd door een dam van basaltkeien, eind 19^e eeuw.

24 Polder Engelbrechtsplekske: sluis (Do081). Een in- en uitwateringssluis bestaande uit een betonnen constructie. De sluis heeft geen functie meer omdat de naast gelegen kade is doorgraven en het water vrij spel heeft.

25 Polder Aart Eloyenbosch, Merwelanden 7: boerderij.

30 Kikvors-of Otter/Sterlinggriend: Sterlingkeet (Do133). Stenen griendkeet, na 1924.

31 Bij Ottersluis 47-49 behorend: rad 'de spil', onderdeel van zalmvisserij complex (Do094). Onder het zomerhuis staat een oud rad, dat diende om de netten van de zalmvisserij binnen te halen. Het rad werd aangedreven door paarden, die in een tredmolen rondjes liepen. Het stenen paadje van de tredmolen is nog aanwezig.

32 Huiswaard: griendkeet (Do134). Gebouwd na Ketensbesluit van 1924.

33 Polder Stededijk: sluis (Do112). Een gemetselde bakstenen sluis met twee afsluiters, metalen schotten en een loopplank.

34 Zuilespolder, Merwelanden 39 en 39a: boerderij. Tegenwoordig in gebruik als schaapskooi.

35 Bij Ottersluis: oriëntatiepaal Otterkanaal (Do095). Vóór de graafwerkzaamheden van het Otterkanaal begonnen hebben ingenieurs in 1863 stenen oriëntatiepalen gezet, zodat de gravers wisten waar ze moesten graven. Deel van Ottersluiscomplex.

36 Jonge Janswaard: schotbalkensluis (Do136). Houten schotbalken vervangen door beton.

37 Kikvors-of Ottergriend/Sterlinggriend: houten griendkeet. Rond 1985 gebouwd als demonstratiekeet.

38 Houweningsewater: dam. Dam van basaltkeien, eind 19^e eeuws.

39 Gat van de Hengst: dam. Dam van basaltkeien, eind 19^e eeuws

40 Kikvors- of Ottergriend: griendheuvel met keetbomen en restant griendkeet.

41 Hengstpolder: sluis. Ontwateringsluis met schuif.

42 Mariapolder: uitwateringsduiker. Direct ten westen van een voormalige keetlocatie (nu locatie vogelkijkhut).

Meer landschappelijke elementen

10 Helpolder: terp / griendheuvel. De terp is een vluchtheuvel, aangelegd als wijkplaats voor mens en vee in onbedijkt land, ook wel vliedberg genoemd. Hier geeft een bossage met slootstructuur de locatie van het voormalige wiel aan. De dijk maakt naast het wielrelict een knik.

22 Hoogkil: vrijwel verland kilrestant ten noorden van dam.

26 Beneden Merwede: rivierduinen (Do085). Rivierduinen zijn verhogingen van zand langs een rivier, ontstaan door de afzetting van de rivier. Op deze rivierduinen ontstaat een eigen struikrijke biotoop, die sterk afwijkt van de omliggende gronden, hier bestaande uit grasvegetatie, struikgroei en open zand.

27 Jonge Janswaard: wiel (Do083). Een wiel is een plas die na een dijkdoorbraak is ontstaan of van een overstroming is overgebleven. Een wiel of een weel ligt aan de (toenmalige) binnenzijde van de dijk en is vaak erg diep doordat het stroomgat vele tonnen grond heeft uitgesleten. De open plas ligt in een weiland met een aantal bomen eromheen.

28 Sneepkil: zwarte populier, geplant als grensboom op oostpunt Sliedrechtse Biesbosch (Do084). Is opgenomen op de gemeentelijke lijst van beschermde bomen.

29 Nieuwe Merwede: rivierduinen (Do086). Rivierduinen zijn verhogingen van zand langs een rivier, ontstaan door de afzetting van de rivier. Op deze rivierduinen ontstaat een eigen struikrijke biotoop, die sterk afwijkt van de omliggende gronden, hier bestaande uit grasvegetatie, struikgroei en open zand.

Elk element heeft een eindoordeel gekregen:

- + beschermenswaardig
- niet beschermenswaardig
- ± onbekend, nader onderzoek nodig